

Τριώδιον Κατανυκτικόν

Ἔνα Πνευματικὸ Ταξίδι
πρὸς τὸ Τέλος τοῦ παλαιοῦ
καὶ τὴν Ἀρχὴ τοῦ Νέου

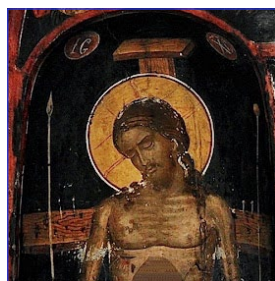
■ Ἡ Θεολογία τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως

Οἱ Ἑπτὰ λόγοι τοῦ Χριστοῦ στὸν Σταυρὸ*

Μέρος Β΄

5. «Διψῶ»

Ὁ πέμπτος λόγος εἶναι τὸ «διψῶ» (Ιω. ιθ' 28), ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς κάποια στιγμή. **Αὐτὸ** ἀναφέρεται στὴν προφητεία, τὴν ὁποία ἐκφράζει ὁ Προφητὰναξ Δαβὶδ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη στοὺς Ψαλμοὺς: «**Ἐξηράνθη** ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγέ με» (Ψαλμ. κα', 16). **Αὐτὸ** τὸ εἶπε ὁ Δαβὶδ χίλια χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. **Ἐπειδὴ** ἔβλεπε μπροστά του τὸν Σταυρὸ καὶ τὴν δίψα τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ δίψα αὐτὴ προῆλθε ἀπὸ τὴν ξηρασία τοῦ σώματος, ἐπειδὴ ἔχασε αἷμα, ἄρα προῆλθε ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τοῦ αἵματος καὶ ἀπὸ τὴν ἀπώλεια ὕδατος, ἀπὸ ἀφυδάτωση, καὶ δείχνει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε πραγματικὸ σῶμα, δὲν ἦταν *κατὰ δόκηση* ἄνθρωπος, δηλαδή φαινομενικὰ καὶ κατὰ φαντασία ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶχε πραγματικὸ σῶμα. **Καὶ** ὅταν τὸ σῶμα χάνη νερό, τὸ ὁποῖο ἔχει μέσα του, ὁ ἄνθρωπος διψᾷ. **Αὐτὸ** δείχνει ὅτι ὁ Χριστὸς διψοῦσε, ἀλλὰ αὐτὰ δὲν **ἐνεργοῦσαν στὸν Χριστὸ ἀναγκαστικά**, ἀφοῦ ἠθελε καὶ διψοῦσε, γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶχε πραγματικὸ ἀνθρώπινο σῶμα.

Κατὰ τὸν Ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας, ἡ σάρκα τοῦ Χριστοῦ «πάσχει τι πάλιν ἐν τελευταίοις» «ἰδίον τι καὶ φυσικόν», ἀφοῦ οἱ πόνοι ἦταν δεινοί. **Ἔτσι** ὁ Χριστὸς «ὡσπερ ἐκὼν ἀφήκε παθεῖν τὰ ἕτερα, πάσχει καὶ τοῦτο καθ' ἐκούσιον βούλησιν». **Ὁ** Χριστὸς εἶχε πραγματικὸ σῶμα, ἀλλὰ **τίποτε στὸν Χριστὸ δὲν γίνεται ἐξαναγκασμένο.**

Και ἐπὶ πλέον, αὐτὸς ὁ λόγος δείχνει τὴν δίψα τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν σωτηρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων. **Δηλαδή,** ὁ Χριστὸς ἔγινε ἄνθρωπος, σταυρώθηκε καὶ ὑπέφερε πολὺ, ἀνέβηκε στὸν Σταυρὸ καὶ πληγώθηκε βαθύτατα, διότι διψοῦσε τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

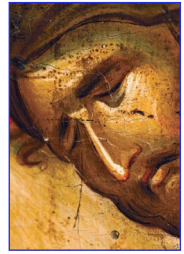
Εἶναι μιὰ **ἀναγωγικὴ ἔρμηνεία,** πέρα ἀπὸ τὴν **πραγματικὴ ἔρμηνεία,** ὅτι πράγματι τὸ σῶμα ἦταν ἀληθινὸ σῶμα καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ νεροῦ ἦταν ἐκεῖνο ποὺ προξένησε τὴν μεγάλη δίψα.

6. «Τετέλεσται»

Ὁ ἕκτος λόγος τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶναι γνωστὸς σὲ ὅλους, εἶναι τὸ «τετέλεσται» (Ιω. ιθ', 30), δηλαδή, ὅλα ἔχουν τελειώσει.

Τί θὰ πῆ τὸ «τετέλεσται» ποὺ εἶπε ὁ Χριστός;

Μιὰ ἔρμηνεία εἶναι, ὅτι ἐκπληρώθηκαν ὅλες οἱ προφητεῖες, δηλαδή ὅσα εἶπαν οἱ Προφῆτες στὴν Παλαιὰ Διαθήκη γιὰ τὸν Χριστό, ὅλα ἔχουν πραγματοποιηθῆ.

Μιὰ ἄλλη ἔρμηνεία εἶναι, ὅτι τελείωσε τὸ ἔργο τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. **Δηλαδή, ὁ Χριστὸς ἐπάνω στὸν Σταυρὸ νίκησε τὸν θάνατο, τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν διάβολο,** ὅπως λέει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ» (Κολ. β' 15). **Ὁ Χριστὸς** στὸν Σταυρὸ ἀπέκδυσσε ὅλη τὴν ἐξουσία τοῦ διαβόλου. **Κατὰ** τὸν ἱερό Ζιγαβηνό, «τετέλεσται, ἀπῆρτισται, οὐδὲν ἐλλεῖπει».

Επίσης, τὸ «τετέλεσται» δείχνει ὅτι ὁ Χριστὸς ἔφθασε στὸ τελικὸ σημεῖο τῆς κενώσεως, δείχνει τὴν ἄκρα ταπείνωση καὶ τὴν **ἄκρα κένωση** τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. **Δηλαδή,** τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐνηνθρώπησε, τὸ ὅτι προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἄκρως καθαρῆ, πάντως ὅμως θνητῆ καὶ παθητῆ, αὐτὴ εἶναι ἡ **μεγάλη κένωση** τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ στὴν συνέχεια μὲ τὴν Σταύρωση ἔφθασε στὸ **ἀποκορύφωμα τῆς κενώσεως.** **Εἶναι** αὐτὸ ποὺ γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς καὶ «ἐαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλίπ. β' 7-8).

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄκρα ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ **μεγάλη θεολογία τῆς κενώσεως, ἡ μεγάλη θεολογία τῆς ταπεινώσεως.** **Δηλαδή,** γιὰ νὰ γίνῃ κανεὶς πραγματικὸς θεολόγος, πρέπει νὰ φθάσῃ στὴν **ἄκρα κένωση.** **Ὅσο** κανεὶς **κενώνεται** ἀπὸ ὅλα τὰ ἐγκόσμια, ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα καὶ ζῆ τὴν **κένωση** ὡς ἀγάπη, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ **κένωση** τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στὸν Σταυρὸ ἐξέφρασε τὴν πολὺ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τόσο αὐτὴ ἡ **κένωση, αὐτὴ ἡ μεγάλη ταπείνωση, εἶναι ἡ υπερτάτη θεολογία.**

7. «Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»

Καὶ τέλος, ὁ ἑβδομος λόγος τοῦ Χριστοῦ ποῦ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ εἶναι: **«Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»** (Λουκ. κγ' 46).

Ὁ Χριστὸς φώναξε πολὺ δυνατὰ. **Αὐτὸ** εἶναι περίεργο, διότι ὕστερα ἀπὸ τόση μεγάλη ταλαιπωρία μὲ τὰ Πάθη καὶ τὸν Σταυρὸ, ποῦ χύνεται τὸ αἷμα, ὁ Χριστὸς ἔχει τόση μεγάλη δύναμη. **Συνήθως**, ὅταν κάποιος ξεψυχᾷ, ὅπως λέμε, ὅταν προετοιμάζεται ἡ ψυχὴ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σῶμα, τότε εἶναι σὲ πλήρη ἀδυναμία. **Ἐδῶ** βλέπουμε ὅτι «φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου». **Ἐδῶ** τὸ «φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ» δείχνει ὅτι ὁ Χριστὸς πεθαίνει ἐπάνω στὸν Σταυρὸ «δεσποτικῶς» καὶ ὄχι ὡς ἄνθρωπος.

Ἐπειτα, δείχνει ὅτι παρέδωκε τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴ Του στὸν Πατέρα Του. **Πρώτη** φορὰ ἐγίνε αὐτό. **Μέχρι** τότε, ὅταν ἔφευγαν οἱ ψυχὲς ἀπὸ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, τὶς παρελάμβανε ὁ διάβολος καὶ τὶς πήγαινε στὸν Ἄδη. **Πρώτη** φορὰ γίνεται αὐτό, ποῦ ἡ ψυχὴ δὲν φεύγει μόνη τῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, οὔτε τὴν παραλαμβάνει ὁ διάβολος, ἀλλὰ παραδίδεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ στὸν Πατέρα Του.

Αὐτὸς, βέβαια, ὁ λόγος συνδέεται μὲ τὸν λόγο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, στὸ Εὐαγγελίό του, ποῦ λέει: **«Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα»** (1ω. ιθ' 30). **Δηλαδή**, ὁ Χριστὸς ἔκλινε τὴν κεφαλὴ Του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα Του, ὡς Θεός. **Καὶ** αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὸ ποῦ γίνεται στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. **Στοὺς** ἀνθρώπους πρῶτα φεύγει ἡ ψυχὴ καὶ ἔπειτα ἡ κεφαλὴ χάνει τὴν εὐστάθεια καὶ κλίνει. **Ἐδῶ** ὁ Χριστὸς πρῶτα ἔκλινε τὴν κεφαλὴ, καὶ μετὰ αὐτοβούλως ὡς Θεὸς παρέδωκε τὸ πνεῦμά Του, δηλαδή δὲν βγῆκε μόνη τῆς ἡ ψυχὴ, καὶ φυσικὰ παραδόθηκε στὸν Πατέρα.

Αὐτὸ τὸ ἐξηγοῦν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. **Γιὰ** παράδειγμα, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει: **«Οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ ἐξέπνευσεν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ὅπερ ἐφ' ἡμῖν γίνεται, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, τότε ἐξέπνευσεν»**. **Ὁ** ἱερὸς Ζιγαβηνὸς γράφει: **«Ὅτε ἠθέλησεν, τότε ἀπέθανεν»**. **Ὁ** ἱερὸς Θεοφύλακτος γράφει ὅτι ἐμεῖς «πρότερον ἐκπνέομεν, εἶτα κλινόμεν τὴν κεφαλὴν», ἐνῶ ὁ Χριστὸς «πρότερον ἔκλινεν, εἶτα ἐξέψυξε». **Αὐτὸ** σημαίνει, «ὅτι τοῦ θανάτου αὐτὸς κύριος ἦν καὶ πάντα κατ' ἐξουσίαν ἐποίει». **Ὁ** ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς γράφει, ὅτι ὁ θάνατος ὑπήκουσε ὡς δοῦλος στὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ καὶ προσῆλθε μὲ φόβο καὶ τρόμο. **Ὁ** ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γράφει, ὅτι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ

είναι τὸ ἄγκιστρο, μὲ τὸ ὁποῖο συνελήφθη ὁ διάβολος καὶ ὁ θάνατος.

* * *

Αὐτοὶ εἶναι οἱ **ἑπτὰ λόγοι** τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στὸν Σταυρὸ καὶ αὐτὸ δείχνει ὅλη τὴν θεολογία τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τι ἦρθε ὁ Χριστὸς νὰ κάνη στὸν κόσμος, ἀλλὰ καὶ τὴν θεολογία τῶν Παθῶν καὶ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. **Αὐτὸ** δείχνει τὴν «**θεολογία τοῦ Σταυροῦ**» καὶ τὴν «**θεολογία τῆς δόξας**».

Όταν μελετήση κανεὶς προσεκτικὰ αὐτοὺς τοὺς **ἑπτὰ λόγους** τοῦ Χριστοῦ, βλέπει μιὰ δυνατὴ θεολογία ποὺ ἐκφράσθηκε μέσα στὸ σκοτάδι ποὺ ἔπεσε ἐκεῖνη τὴν ὥρα σὲ ὅλη τὴν γῆ. **Αὐτὸ** σημαίνει ὅτι, ὅταν καὶ ἐμεῖς εἴμαστε σὲ ἓνα σκοτάδι ἀπὸ θλίψη, ἀπὸ ταλαιπωρία, ἀπὸ στενοχώρια, ἀπὸ θανάτους ἀγαπητῶν μας ἀνθρώπων, ἐὰν εἴμαστε συνδεδεμένοι μὲ τὸν Χριστό, τότε οἱ λόγοι μας θὰ ἔχουν μεγάλη δύναμη. **Τότε** θὰ ἔχουμε πολὺ μεγάλη πίστη καὶ τὴν ὥρα ποὺ ἡ ψυχὴ θὰ φεύγη ἀπὸ τὸ σῶμα ἐν Χριστῷ, θὰ φεύγη ὄχι μὲ ἀπελπισία, ἀλλὰ μὲ ἐλπίδα συναντήσεως μὲ τὸν Θεό.

Επομένως, σὲ ὁποιοδήποτε σκοτάδι καὶ ἂν βρισκόμαστε, ὅταν συνδεόμαστε μὲ τὸν Χριστό, ἔχουμε δύναμη μεγάλη καὶ νικᾶμε τὸν θάνατο καὶ τὸν διάβολο. **Σὲ κάθε δύσκολη στιγμή οἱ λόγοι μας πρέπει νὰ εἶναι θεολογικοί, νὰ ἀντέχουν στὴν αἰωνιότητα.** **Τότε** εἴμαστε φίλοι τοῦ Χριστοῦ.

Ο Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι «**ἡ καθέδρα τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας**» (ἅγιος Ἰγνάτιος Μπραντσιανίνωφ), εἶναι ὁ θεολογικὸς ἄμβωνας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. **Ό**ταν καὶ ἐμεῖς εἴμαστε συσταυρωμένοι μὲ τὸν Χριστό, τότε οἱ λόγοι μας εἶναι θεολογικοί.

Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι συγχωροῦμε τοὺς ἐχθροὺς μας, ἀγαπᾶμε τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο καὶ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Θεολόγο, ἀναγνωρίζουμε τὸν Χριστὸ ὡς ἀληθινὸ Θεό, ζοῦμε τὴν ἀφατη **κένωση** τῆς ἀγάπης γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, διψᾶμε τὴν σωτηρία μας καὶ τὴν σωτηρία τῶν ἀδελφῶν μας, τελειώνουμε καλῶς τὴν ζωὴ μας, τηρώντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καί, τελικά, παραδίδουμε τὴν ψυχὴ μας στὸν Θεό.

Συσταυρωμένοι μὲ τὸν Χριστὸ εἴμαστε ἀναπαυμένοι, ἔχουμε πληρότητα ζωῆς, σύμφωνα μὲ τὸν λόγο τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:

● **«Διὰ τοῦτο οὐκ ἔτι ἐσμὲν ἐν χηρείᾳ· τὸν γὰρ νυμφίον ἀπειλήφαμεν· οὐ δεδοίκαμεν τὸν λύκον· τὸν γὰρ ποιμένα τὸν καλὸν ἔχομεν».**

Συσταυρωμένοι μὲ τὸν Χριστὸ δὲν ἔχουμε πνευματικὴ χηρεία, γιατί ἔχουμε Νυμφίον, δὲν φοβόμαστε τὸν λύκο-διάβολο, γιατί ἔχουμε Ποιμένα καλὸ. **Αὐτὸ** εἶναι ὑπόθεση πνευματικῆς Ἑορτῆς.

(Τέλος)

(*) Ἐφημ. «Ἐκκλησιαστικὴ Παρέμβαση» Ναυπάκτου, ἀριθμ. 297/Ἀπρίλιος 2021, σελ 8-10. Τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου. ● Ἐπιμέλ. ἡμετ..